

OSTRAVSKÉ STROMY – MOHYKÁNI

V této skládačce se věnujeme stromům, které zatím nejsou chráněné, a přesto patří k tomu nejcennějšímu, co Ostrava má. Představíme vám jak vzácné jednotlivce (jediný nahovětvec dvoudomý v Ostravě nebo majestátní topol černý v meandru Odry), tak unikátní lesní celek – romantickou bučinu, kterou byste čekali spíš v horských oblastech Beskyd. Za pozornost stojí i nezdolné katalpy, jež vzdorují kácení a z pařezů znovu raší ku potěše milovníků jejich krásných bílých květů, dále výmladková lípa v Třebovickém parku nebo kaštanové aleje, které byly typickými vstupními branami do mnohých ostravských důlních děl.

Záměrně jsme se nezabývali vyhlášenými památnými stromy, kterým se město věnuje od osmdesátých let 20. století a najdete je na www.zdravaova.cz v sekci Příroda a biodiverzita.

1. NEZDOLNÉ OSTRAVSKÉ KATALPY

Severoamerická katalpa trubačovitá patří mezi nádherné okrasné stromy ostravských parků. První písemný záznam o pěstování v Čechách je datován rokem 1776. Množení katalpy bylo v našich podmínkách závislé na práci člověka, tj. na sběru semen ze starých stromů a následném pěstování. V posledních letech však v Ostravě kvůli oteplování pozorujeme samovolné šíření této dřeviny v okolí starých výsadeb. Příkladem jsou katalpy u Městské nemocnice a zaklíčení jejich semen v nedalekém areálu sladovny. Samovolně se šířící dřeviny jsou seřezávány, ale dalším rokem výborně regenerují pomocí výmladků, kvetou a plodí. V roce 2012 se objevila mladá katalpa v malém rabátku před pamětní deskou Mlýnského náhonu, tedy nedaleko od starého stromu na Miličově ulici. I zde byla snaha nálet zlikvidovat, ale katalpa z pařezu znovu zmladila a dělá radost kolemjdoucím svými nádhernými bílými květy.

MĚSTSKÁ NEMOCNICE 49.8349372N, 18.2765403E
ZPLANĚNÍ KATALP VE SLADOVNĚ 49.8355728N, 18.2762386E
KATALPA NA UL. MILIČOVA 49.8377933N, 18.2878581E
ZPLANĚNÍ NA UL. MLÝNSKÁ 49.8378953N, 18.2873511E

OSTRAVSKÉ STROMY – MOHYKÁNI

2. CENNÉ STROMY NA ČERNÉ LOUCE

Koncem 19. století modernizovala rodina Strassmannů pivovar a zřejmě v té době vysadila před spilkou (dnes jedinou dochovanou budovu pivovaru) skupinu pěti dřevin. Kromě jírovců maďalů a lípy srdčité zde najdeme v městském prostředí vzácnou dřevinu – jilm drsný. Tento strom zaujme brzy na jaře množstvím kulatých penizkovitých nažek. Typické je také obrůstání novými výhony ze spících oček na kořenových náběžích a kmeni. V prostoru mezi vilou Terezou a nábřežím můžeme vidět další dva speciální druhy – jinan dvoualaločný a nahovětvec dvoudomý. Jinany jsou velmi odolné stromy prosperující i ve složitých městských podmínkách. Staré jinany nalezneme v centru Moravské Ostravy také na Tyršově ulici, v bývalé zahradě Krausovy vily nebo ve vnitrobloku na ulicích Mlýnská a Dvořákova. Nahovětvec dvoudomý u vily Terezy je jediným zástupcem svého druhu v Ostravě. Vyniká bizarním větvením, velkým složeným listem a zlatožlutým zbarvením na podzim.

SKUPINA S JILMEM 49.8342711N, 18.2938433E
JINAN, NAHOVĚTVEC 49.8344103N, 18.2965161E

3. KAŠTANOVÉ ALEJE

Jírovec maďal, lidově zvaný kaštan, byl jednou z prvních cizokrajných dřevin přivezených v 16. století do centrální Evropy z Balkánského poloostrova. V Ostravě se kaštanové aleje vysazovaly od 19. století, typicky u cest k průmyslovým stavbám. Na mnoha místech v Ostravě se staly jedinými přeživšími svědky kdysi obrovských důlních děl, například Dolu Salm nebo Dolu Ema-Lucie. Staré jírovce lemují cestu k těžní věži Dolu Jindřich, najdeme je i v ulicích Na Burni a Na Najmanské (u bývalého důlního areálu jámy Trojice). Stromořadí registrované jako významný krajinný prvek roste u sladovny Strassmannova pivovaru. Jírovce byly vysázeny i do vstupní aleje bývalého hřbitova (dnes sad Jožky Jabůrkové) či k Nové střelnici (dnes Komenského sady).

UL. NA BURNI 49.8371669N, 18.3047225E

vydavatel
Fiducia / klubfiducia.cz

partneři
Za krásnou Ostravu
Archiv města Ostravy
Ostravainfo!!!

OSTRAVA!!!

za finanční podpory
Statutární město Ostrava
Ministerstvo kultury ČR
Nadace české architektury
MUDr. David Feltl

databáze soch / ostravskesochoy.cz
databáze památek / ostravskepamatky.cz

redakce / Ilona Rozehnalová, Martina Němcová
autorka textů / Zdenka Rozbrojová
grafická úprava / Kristína Pupáková
fotografie / Roman Polášek, Archiv města Ostravy,
archiv Zdenky Rozbrojové

www.ostravskestezky.cz

2023 © Fiducia

4. BUČINA NA CHOTĚBUZI

V Radvanicích mezi ulicemi Výzkumnou, Radvanickou a Turgeněvovou najdeme unikátní bučinu. Klenot mezi současnými hospodářskými lesy se zachovalým porostem buku s vtroušeným dubem a modřínem byl součástí Velkého ostravského lesa a porůstá převážně terénně vyvýšeninu mezi řekami Odrou a Lučinou, tj. Orlovskou plošinu. Počátkem 20. století jej v lesnických mapách majitelů panství rodu Wilczků nazývali Kněžským dolem. V současnosti tady najdeme nádherné buky ve věku mezi 80–100 lety. Výskyt bučin (typických spíše pro Beskydy) v nízkých nadmořských výškách na Ostravsku byl dán specifickými podmínkami v těchto lokalitách (díky poklesu nadmořské výšky z 275 na 245 m n. m. tady bučiny měly chladné a vlhké podnebí a dostatečné množství srážek). Dodnes zde nalézáme horské rostliny, například ostřici chlupatou, šalvěj lepkavou, rozrazil horský nebo vrbinu hajní. Kvůli probíhající změně klimatických podmínek lze bohužel očekávat, že se bučinám na Ostravsku v budoucnu již dařit nebude.

BUČINA 49.8256997N, 18.3421122E

5. VZÁCNÉ REGENERACE V TŘEBOVICKÉM PARKU

Pokud jsou dřeviny ponechány svému přirozenému vývoji až do stáří, můžeme sledovat opravdu zajímavé způsoby vegetativní regenerace a obnovy. Vzácným příkladem z městského prostředí jsou lípa a buk v Třebovickém parku. Výmladkový polykormon lípy rostoucí u vchodu do parku z ulice Ostrovského vznikl během postupného odumírání matečného stromu. Ze spících pupenů na kořenových náběžích vyrazily výmladky, které dnes můžeme pozorovat po obvodu půlky původního pařezu. Nápis na kamenné desce v parku připomíná stáří lípy, které časově odpovídá první zmínce o třebovické tvrzi, tj. 14. století. Převíslý buk lesní u restaurace Třebovická role má ulomenou korunu, ale zajímavější je opodál rostoucí zahřížená větev tohoto buku, která se zřejmě delší dobu dotýkala země, po čase zakořenila a spojení s původní rostlinou uhnulo.

ZAHŘÍŽENÁ VĚTEV BUKU 49.8373136N, 18.1953450E
VÝMLADKY LÍPY 49.8357306N, 18.1948861E

STROMY — MOHYKÁNI

6. STRÁŽCE STARÉ ŘEKY TOPOL ČERNÝ

Topoly černé najdeme na Ostravsku v luhu řeky Odry, zvláště v meandrech či v místech koncentrace půdy spláchnuté po povodních. Majestátní stromy o výšce až 40 metrů jsou v půdě ukotveny výraznými kořenovými náběhy, poznáme je podle rozkladitých korun se silnými větvemi. Jeden z nejstarších ostravských topolů černých roste v linii mrtvého ramene řeky Odry v osadě Dubí. Meандр je odstaven od hlavního toku již od 50. let a slouží jako trdliště. Impozantní strom má obvod přes sedm metrů, v kmeni je rozsáhlá dutina. V současnosti se topoly černé vyskytují v nívné krajině sporadicky, patří mezi naše kriticky ohrožené dřeviny, bývají nahrazovány hybridními topoly.

SLEPÉ RAMENO ODRY V DUBÍ 49.8087758N, 18.2189400E

